

PEST. II. félv.

36. szám.

Szeptember 7. 1865.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz. István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni.

Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 66 kr., egész évre 3 frt 32 kr.

A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri közlésért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Rozgonyi Bertalan.

A magyar mindenkor tisztelettel hallja említett azon tősgyökeres nemzetségek neveit, melyeknek eredete a nemzeti történet ó századainak homályában enyészik el; mert ugyanannyi tanukként tekinti azokat ama küzdelmes korszakokból, melyekben nemzeti létünk alapját megvetni s önzetlen áldozatképességgel biztosítani folyton készek valának. Egy ily tős gyökeres nemzetség egyik méltó ivadékának arcképet mutatjuk be ez alkalommal e lapok olvasóinak. — Főlöszleges lenne a Rozgonyi-nemzetség érdemei közepett mutatnunk be azon férfiu, kiről ezen igénytelen sorokban megemlékezni kedves honfiai köteleességünknek ismerjük, mert ő már eddig is akként érdemesíté magát fényes történeti nevére, hogy honfiai ugy mint vallásos erényei által inkább ő kölesönöz újabb fényt nemzetsége nevének. E férfiu Rozgonyi Bertalan, Csongrád vármegyének jelenlegi főispányi helytartója; született 1825. évi február 28-án Miskolczon, tanulmányait szülőföldén megkezdvén, Kassán, Lőcsén folytatta és Egerben kitünő sikerrel bevégezte. — Alig futván meg tanulói pályáját, Borsod vármegye már is tiszti ügyészévé választá az alig 21 éves ifjut. A megyei közgyűlések tágas tért nyitván szép tehetségei nyilvánítására, az egri káptalan és érsekség csakhamar fölismere benne

a hivatásos szakembert s uradalmi ügyészének hívá meg őt. Azonban 1847-ben már a halhatatlan emlékü nagy hazafi, Széchenyi István oldala mellett működött, mint a Tiszaszabályozásra kinevezett nádori bíróság titkára. Ily nagy férfiu körében, kinek beszélgetési tárgya főleg honunk sorsa s jövője vala, a tudomány-szomjas s hazájáért lángoló keblü ifjunak megbeesülhetlen alkalom nyílt teljes mértékben felfogni azon magasztos eszméket, melyeknek összegét a jövő látnoka e szavakba foglalá: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“ — Ily gazdag tapasztalatok teréről hívá őt meg Torna megye 1848-ban tiszti főügyészének. — A beállott gyásznapok leviarzása után egy szomorú, de személye által áldá-sossá vált hivatallal lón megbizva, királyi biztossá neveztetvén a forradalomban résztvettek elleni vizsgálóban, mely nehéz feladatát akként teljesíté, hogy a kassai kerületnek emberszerető eljárása által örök háláját érdemlé ki jutalmul. S épen e terhes napok azok, melyek multjára a legszebb fényt sugározzák vissza, mert ezen idő folytán valóban el lehet róla mondani Tirusként, hogy: elvesztettnek tekinté a napot, melyen senkivel sem tehetett jót. Ha a feddhetlen jellemü hazafit ezért benne méltán tiszteljük, vallásossága nem homályosabb bog-

lárt képez egyéb jeles tulajdonai közepett, mi annál szilárdabb meggyőződésről tanuskodik, minél nagyobb volt a lefolyt ötvenes években az áradat, mely szent István népét hitében úgy mint jogaiban végenyészettel fenyegette. — Elég jókor belátta ő, miszerint a kath. egyház atyai hatalma előtt meghajolni annyira, mint annál nagyobbá lenni; s ezt szóval úgy mint tettel kész vala mindenkor tanusítani. — Legyen szabad erre saját szavait idéznem, melyeket a múlt év nyarán egy ünnepély alkalmával mondott vala, tehát oly időben, midőn hason nyilatkozatok csaknem az összes bírói lapok által gunymosolylyal fogadtattak: „Ha valamely állam — mondá a többek közt — vagy ország, város, község népének boldogságát jó és erős alapra akarja fektetni, építse azt a vallás, a hit és isteni félelem a lapjára, különben összedől, mint minden emberi mű. A törvények — folytatá tovább — csak az emberig hatnak, a hit pedig az emberbe behat és őt a törvények tiszteletére buzdítja. . . . Ezen s hasonló szavaiból nem csak a valódi vallásos meggyőződés férfiat, hanem a jobb idők iskolájában gyakorlott művelt szónokot is örömmel ismertük föl benne, mely szép tehetségének vajha minél előbb kellő tér nyílne ősi jogaink ildomos védelmére. Azonban a vallásához szilárdon ragaszkodó férfiban nem hiányozhatik egy másik erény sem, a mások hitbeli meggyőződése iránti türelem,

minek fölismerése fensőbb helyen azt eredményezé, hogy 1854-ben a sáros-zempléni evangélikus egyházkerület részére fejedelmi biztossá lón kinevezve, s működése folytán történt, hogy az eperjesi collegium nyilvánossági jogát visszanyerte; 1858-ban újabb tér nyílt sokoldalú ismereteinek az urbéri ügyekben való hasznosítására, megválasztatván urbéri törvényszéki elnöknek. Ily foglalkozásban érte őt 1861-ben a boldogabb jövőnek felvillant hajnal-sugara, a midőn a tiszáninneni kerületi tábla rendes bírájává lón kinevezve; a következő évben, már mint királyi táblai rendes bíró szolgálá hazáját.

Ily s ennyi vált zatos hatáskörű téren működött férfit nyert benne 1864-ben Csongrád vármegye főispányi-helytartóul, ki első beköszöntése alkalmával nyíltan bevallá, hogy egyaránt hűve a királynak úgy, miként a hazának.

Rövid kormányzási ideje elegendő volt arra, hogy a jók méltó elismeréssel a kath. Szeged pedig egész büszkeséggel szemléljék őt a megyei kormány élén úgy miként a város kir. biztosa fontos hivatalában; s ha van, mi róla megemlékezve némi aggodalmat kelt tiszteelői keblében, az nem más, mint azon gondolat, hogy a földerült szebb napok férfiai őt magasabb működési térre szólítandják körtünkbeli.

Egy szegedi polgár.

Törődelem.

Legyen átok minden órán,
Minden per ezen legyen átok,
A miket nem érted élted
Istenem, ki adta élted! —
Perezek, szívem átka rátok!

Legyen átok minden lépten,
Semmisítő örök átok,
Mit nem érted tettem Isten!
Hanem a testért szüntelen —
Léptek, e szív átka rátok!

Legyen minden sóhajtasom
Elnémító síri átok,
Mikben a test győze rajtam,
S nem hozzád küldött föl ajkam —
Sóhajok szüm átka rátok!

Legyen átok minden szómon,
Minden hangon súlyos átok,
Mikben, a világ keblén még,
Jézus! ellened kiálték —
Hangok, e szív átka rátok!

Legyen minden szívverésen
Bánatszülte sújtó átok,
Mikben, téged elfeledve,
Földit kért a szív, az elme —
Szívverések, átkom rátok!

Legyen átok . . . mért tovább is?
Mért tovább a dörgő átok? —
Oh hisz elméd mindent áthat:
Nézd, mi mély, esdő e bánat . . .
Mondd tehát: én megbocsájtok! —

Nagy Antal.

Egy pénzes polgár.

Szárcsa Imre egy szegény halász fia volt Sz. . . . alföldi városban a Tisza mellett. — Apja foglalkozását abban hagyván, csekély kis örökségét pénzzé tette s ártéri földeket vett ki bérbe. Első kísérlete mindjárt sikerült. Három évig nem öntvén ki a Tisza, az olesó föld százszorososan visszafizette a bérletárt. Első szerencséjében elbizakodván, a következő évekre már ép oly rétet bérlett ki, mely csak minden harmincz évben volt ment egyszer a vizártól; de neki ez is sikerült. A reá-

következő években rendkívüli szárazság uralkodott; a legjobb földekben elsült a vetés, neki a vizenyős rét-föld aranyat termett. Ezenfelül a megszorult gazdák barmait összevásárolván, rétején felhizlalta s gazdag haszonnal adott tul rajtok. Ezen újabb siker göboly vásárlásra birta őt s csakhamar első marhakereskedő lett az alföldön. Néhány év múlva eszébe jutott házi-urrá lenni; eladta csordáját, s alig félévvel rettenetes marhavész tört ki a vidéken: a szerencse tehát ebben is

kedvezett választottjának. Mint már egy szép emeletes háznak tulajdonosa buzakereskedésbe kapott s pedig a legjobb időben, mert a buzának hallatlan olcsó ára volt. A nagy mennyiségben beszédett buza pár év múlva tizszeres áron elkelt, s ezzel Szárcsa Imre tetemes összegnek jött birtokába ujonnan. Szóval, kik ismerték őt, olyanak tarták, mint a kinek mindig kijő a lutriban a száma, s kinek valamely vállalatnál nem kelle több gonddal eljáráni, mintha csak fűzfát akarna ültetni; le-dugni a gallyat a földbe, a többit pedig a természetre bízni. —

A szerencsének ilv elkényeztetett gyermekétől esoda-e, ha minden szerencsését pénze jól használásának tulajdonítá s eszébe sem jött arra gondolni, kitől minden áldás ered. Különb elörelátásában való elbizakodottságát leszámítva nem lehetett őt rossz embernek mondani. Legfőbb gyengesége uraskodási viselkedésgből állott; emeleti lakása ablakából rendszeren nagy ezüstkupakos tajtékipipából dohányozva nézte az elötte elmenőket, s e kedvencz szerszáma jártában-keltében sem maradt el kezéből soha.

Egy reggel épen a kőművesekkel beszélgetett, kik egy szárnyépületet toldottak lakához, midőn egyik szomszédja — egy elaggott tanító — jóreggelt kívánt neki. E jó öreg, kit Huszár Jánosnak hívtak, negyven évi tanítóskodása által hátralevő napjait csak annyira biztosíthatta, hogy nem kelle éhhaláltól félnie. Huszár bácsi — így nevezék őt rendszeren — egy igen szegényes lakoeskát szerzett magának jóval előbb, hogysen a pénzes polgár a szomszédságában levő házat megvásárolta.

A pénzes polgár urias kézmozgással s főnhangon fogadta a tanító köszöntését s hívta őt, tekintené meg újabb építkezését. A jó öreg mosolygott e meghívásra s belépett az udvarra.

Szárcsa Imre egész házbirtokosi öntettségével mutogatá és nevezé meg az új épület egyes részeit és azok rendeltetését, melyekben még egy kényelmes fürdőszoba sem hiányzott.

— Ez bizony jó esomó pénzbe kerül, tevé hozzá Szárcsa uram, de mire költhetné hasznosabbra pénzt az ember, mint saját kényelmére?

— Igaza van szomszéd ur, válaszolá a tanító; a mely embernek minden házi kényelem kezénél van, kétszeresen él.

— Igaz az, Huszár bácsi, mondá tovább a tehetős polgár, ma reggel, a mint háza előtt elmentem, valami jutott eszembe!...

— Talán bizony az, hogy házamat is szeretné ezen új épülethez csatolni?

— Nem, egészen más, válaszolá Szárcsa uram; hát kitaláltam, mi oka, hogy Huszár bácsit annyiszor gyöttri a köszvény. Ez nem más, mint ama rengeteg nyárfa, mely napot, levegőt elzár lakából.

— Erre magam is sokat gondoltam már; mikor szomszédom a kerítés mellé ültette, azt hittem, felvidítja a rajta csevegő madarkákkal csendes magányomat, de biz abból egész sötét erdő lőn, s kis ablakomból a napot sem szemlélhetem miatta; hanem hát mit tegyek róla?

— Mit? mondá ismétlőleg a gazda szomszéd, teringettét, hát ki kell vágatni.

— Magam is úgy tennék, ha megvehetném, viszonzá a tanító.

— Megveszem én, Huszár bácsi, s bizony nem sajnálom az árát, ha ez által köszvényét enyhíthetjük.

Az öreg tanító hálás szavakkal köszöné meg a gazdag szomszéd nem várt szívesességét.

— Nincs mit köszönetni érte, monda Szárcsa uram mosolyogva; evvel csak azt akartam bebizonyítani, hogy még sem egészen oly megvetendő az a pénz, mint multkor a plebános ur lelkünkre köté; lehet biz avval valamieskét tenni.

— Sokat is, viszonzá Huszár bácsi.

— Mondja inkább, mindent, tevé hozzá most már teljes hangon Szárcsa uram.

Erre az öreg tanító tagadólag csak fejét rázta meg, de nem szólott.

— Nono, öreg szomszéd, tudom, ön is megtekinti a pénzt, mint a plebános ur.

— Én eszköznek tekintem, melylyel sok jót, de sok rosszat is tehetni; de mindennek még sem parancsol.

— No én csak azt tartom, mint a közmondásban áll: a pénz kormányozza a világot, mondá hangosan Szárcsa uram, s csakugyan paradicsombeli angyal legyen az, kit a pénz el nem szédít! Lássá például, pár hét előtt engem községi tanácsosnak választottak, s ugyan miért? Talán nem lett volna észre, tapasztalatra nálamnál különb ember e hivatalra? Ezt valamint én, úgy más sem hiszi el; hanem mert vagyonomra nézve egyik legbefolyásosabb emberré váltam. Tehát a pénz, a pénz! Ez vetette meg a szerencsém, ezzel szereztem meg kényelmemet, ezzel tekiutélyemet. Csakugyan igaz az, mint egy tudós ügyvéd mondá a minap nálam, hogy a világ egy nagy bolt, melyben kész pénzért mindent lehet venni.

— Csakugyan megvette szomszéd ur Csányi Gergely kutyáját? kérdé kitérőleg a választól az öreg tanító.

Szárcsa uram mosolygott e kérdésre, s megveregetvén az öreg vállát, mondá:

— Talán azt hiszi, Huszár bácsi, hogy ezuttal szavamnál fog meg, mert az egész város tudja, hogy azon kutyának eddig nem volt ára; de nekem ez is sikerült.

Az öreg tanító kétkedőleg nézett a gazdag szomszédra.

— Sikerült bizony, mondá némi büszkeséggel Szárcsa uram; az öreg vadász fia censurára ment Pestre, az apa tehát utiköltségért hozzám jött egy váltóval. A váltó ideje lejárt, én pedig a meghosszabításra csak úgy álltam reá, ha hires kutyáját adja nekem százalék fejében. — Most már jöjön, nézzük meg az új vendéget, pompás fabódét csináltattam számára, egyik eselédemnek különösen kell reá gondot viselni. Nézzük hogyan érzi magát?

A mint beléptek a kis udvarba, a fabódét felfordítva találták, a kutyának pedig hült helye volt.

— Ez a veszett állat még megszökött! mondá bosszusan a gazdag polgár.

— És bizonyosan visszament nevelőgazdájához, mondá mosolyogva az öreg tanító.

— De mi a menykőt keres azon szegény embernél? hisz nálam bőségben volt mindene!

— Mit keres? mondá ismét/őleg az öreg tanító nyájasan, annak arcát, ki őt eddig táplálta, s ki nélkül

már nem is élhetne. Látja édes szomszéd uram, hogy van a világon olyasmi, mit pénzért nem lehet venni. Tanulág erre ezen véletlen példa is; s én úgy hiszem, hogy plebánus urnak igaza volt abban, a mit a pénzről mondott.

Székhalmi M.

Fegyver, a kegyhelyek látogatását megtámadók ellen.

Régi tapasztalást emlegetnek a kegyhelyek meglátogatásának esküdt ellenei, s szerintök alig válik egy, sok száz bücsujáró közül, hajszálnyival jobbra, fele pedig utközben egy lábball a pokolig sülyed. E vakmerő ítéletnek többszöri hallása engem arra lelkesített, hogy az évezredes szent ügy védelmére oly fegyvert nyújtsak kath. híveinknek, melyet annak idejében a rágalmozók ellen üdvösen használhatnak. E végre pedig azzal harcolni, s állításaikat megezáfolni — legezélszerűbbnek ítélem így:

Mivel a szent könyveknek tartalma szerint Jézus Krisztusnak irántunk, gyarló emberek iránt való szeretete oly nagy és határtalan, hogy Jézus nem kételkedik minket, kik az ő igéjét hallgatjuk és az ő atyjának akaratát teljesítjük, saját bátyjainak és öcseseinek, tulajdon néneinek és hugainak nevezni; — azért, ha mi nyomorult emberek Jézusnak bátyjai és öcsesei, néneji s hugai vagyunk, — bizonyára van jogunk arra, hogy azt a szentséges és szeplő nélküli Szűzet, kit Jézus anyjának nevezett, mi is, mint kegyes anyánkat szerethessük, tisztelhessük és hozzá folyamodhassunk.

Mindazonáltal, találkoztak a régi s az újabb keresztények között, kik, miután anyjokat, az igaz anyaszentegyházat megtagadták, Üdvözítőjük sz. anyjának becsületében gázolódnak, meg akarván őt szeplőtelen szüzességének dicsőségétől fosztani s midőn mi rajta, mint az isteni kegyelem remekjén, szent elragadtatással álmélkodunk, ajtatosságunkat vádolják, mintha mi az Istentől szükíteniök a tiszteletet, midőn őt alkotmányában magasztaljuk, vagy mintha a Fiu közbenjárásának érdemét kissebbíteniök, midőn hozzá az ő sz. anyjának pártfogásával folyamodunk. — De akármint agyarkodjék a pokol fejedelme és zsoldosainak serege, a közönséges és az egész világon elterjedett anyaszentegyház meg nem szűnik mindannyiszor, valahányszor a Fiu-Isten sz. anyjának ünnepei előfordulnak, megkeresni a Magasságbelinek templomait, és azokban a bold. Szűznek köteles tiszteletet kimutatni. Látván ezt hitelleineink, és fájdalom! még sok, csak név szerint, katolikus testvéreink, közölök némelyek ezt mondják:

„Sok visszaélés történik a bucsujárásokon.“ — Ennek ugyan nem volna szabad történni. De hol nem történik visszaélés? Az pedig a legnagyobb visszaélés, ha a végett, hogy a visszaéléseket akadályozzuk, a jót megsemmisítjük. A ki nem akar visszaéléseket eltűrni, az teremtsé az embereket másoknak, mint a milyenek, vagy pusztítsa el a világot. De a bucsujárásokon még sem történik ám annyi visszaélés, mint némelyek gondolják. Egyébiránt a jó dologgal való visszaélés még nem teszi rosszszá azt; ezzel a józan ember előtt nem érthat annak: hanem a visszaélés az embernek rövid esztét s romlottságát bizonyítja, ki, a hol csak alkalma van, még a szentet sem kíméli.

Mások ezt állítják: „A bucsujárás kárt tesz a családnak.“ — Vajmi ritka eset bucsujárások által! Ez esetben a bucsujárás csakugyan rosra fordíthatnák, mi nem lenne szabad, ha csak a szokatlan változások más véleményre nem ve-

zetnének. De hogy-hogy? ha a zarándok, kitisztulva büneinek szennyjéből, jobb lélekkel tér vissza utjáról; ha a rest dolgozabb, az iszákos józanabb, a kényes erőssé, a buja ember tiszta élettűvé lett, — vajjon akkor az ideiglenes vesztesség nincs-e szászorosan kipótolva? És miért tulajdonitanók vétkül a szegénynek, hogy néhány megtakarított krajcárját szent célra költi, midőn nem akarjuk látni, vagy még mentegetjük is, mikor tömérdek pénzösszegek vesztegettetnek becsületes hitelezők, szegény özvegyek és árvák rovására, vagy a szívet-rontó pompára s színjátékokra? Az előkelők és gazdagok elutaznak sokszor fürdőbe s egyéb mulatóhelyekre, hogy földerüljenek és visszakapják egészségüket; roszaljuk-e tehát a jámbornak, ha fölbuzdulás, ajtatosság végett a szent helyeket meglátogatja? Hisz az ideiglenesnek csak segédeszköznek kell lenni, hogy azzal megnyerjük az örökkévalót.

Ismét mások ezt mondják: „De az már csak igaz, hogy a bucsujárások a paranesolt plebániái isteni szolgálattól elvonják a híveket.“ — Bizonyára a legelső föltételek közé tartozik, hogy tulajdon plebániatemplomunkban jelenjünk meg a nyilvános isteni-szolgálaton. De ha évenként egyszer-kétszer bizonyos bucsuhelyre zarándokolunk, különben pedig otthon a köteles isteni-szolgálaton megjelenünk, akkor senkinek sem lehet panasza ellenünk, annál kevésbbé akkor, ha bucsujárásunkat szent szándékból és a kívánt föltételek szerint teljesítjük, mivel így azután a külső isteni-szolgálat közeledje, t. i. a belső ember megszentelése annál bizonyosabban teljesülhet. Hisz van sok eset, melyben a keresztény ember ideiglenes, gyakran igen csekély haszon végett a plebániái isteni-szolgálatról fölmentetik; miért akarunk oly szigorúak lenni ott, hol örök haszon, gyakran valódi szükség, kívánja az ily fölmentést?

Vannak ismét, kik mondják: „A bucsujárás csupán csak a népet illeti.“ — Ezt bizonyára senki sem fogja komolyan állítani, míg minden osztályu, magas, előkelő s tudós egyházi s világi emberek bucsut járnak. De föltéve azt, hogy csakugyan a népet illeti, vajjon akkor a bucsujárás kevésbbé hasznos és tanácsos? Nem tartozott-e a bucsujárás csupán a néphez akkor is, mikor a köznépek seregei követték az isteni Megváltót a pusztába? És végre, ki akarná a néptől elrabolni az ajtatos bucsujárásnak ártatlan vigasztalását a nélkül, hogy ez által, nem mondom, embertelen, de bizonyára kereszténytelen eselekedetet nem árulna el? Vagy legalább mutassanak a népnek jobb tárgyat, melyhez fordulhat bizalmával s buzgalommal. Az épen nem barátja embertársának, a ki elvesz tőle valamit, a nélkül, hogy mást adna neki helyette. Korunk egyik jeles embere azt mondja: „Legkisebb fonalat sem kell elszakasztani, mely Istenhez köti az embert.“

Legtöbben végre így beszélnek: „Hisz az Isten jelen van mindenütt: minek tehát a bucsujárás?“ — A mint nem akarjuk és nem szabad ezt kétségbe vonnunk, szint-ugy nem szabad megtagadnunk az Istennek ama hatalmát,

hogy különös kegyelmeit bizonyos helyekre szoríthatja. Az Ur Isten nem kénytelen kérdezni senkit: mikép vagy hol világo-sítsa föl, szentelje meg és boldogítsa az ember lelkét. — Vagy hogyhogy? nem lehet az Isten bizonyos helyeken irgalma-sabb, mivel mindenütt irgalmas? Megszűnik talán más helyen irgalmas lenni, ha valahol kitűnően irgalmas? Az első keresztények és a szentek közül számosan ily helyekre zarándokoltak, itt kerestek segítséget és erőt életvándorlásukra; de nem ismerünk köztök egyet sem, ki a búcsujárást feltétlenül elvetette volna. A katolikus ember biztosan jár, ha e szenteket a hit- és cselekedetben utánozza; ellenben igen bizonytalan uton jár ak-

kor, ha meghallgatja azoknak hiu okoskodásait, kik az Isten utjaival legkissebbet sem törődnek, és igazaknak látszó okok-kal készakarva el akarnak tántorítani bennünket az Istentől.

Ez körülbelül a legfontosabb, mit némelyek a búcsujárá-s ellen föl tudnak hordani. Nyájas olvasók! Épen ne sajnáljátok, hogy a búcsujárá-s ellenségeinek okoskodásait előtökbe terjesz-tettem. Ezt csak azért cselekedtem, hogy megoktassalak benne-teket arra, mikép felelhetek neki, és mikép némíthatjátok el őket.

E harcra bátorítsa szíveteket a Szentlélek kegyelme; lelkemből ohajtom.

B. V.

M o r z s a l é k o k.

XVI.

(A n g o l o k o s k o d á s.) No te ugyan meggondolatlanul tettél, barátom, — szólt egy angol protestáns egyik ismerősé-hez, ki csak nemrégiben tért át a protestáns egyházból a katho-lika vallásra — midőn hitedet változtattad: hát nem látod-e, hogy a protestáns nemzetek sokkal gazdagabbak, mint a katho-likusok, itt van például Londonunk, ez a boldog kincses bánya, — hisz ebből is világos, hogy a protestáns vallás boldo-gabbá teszi az embert, mint a katolika!

„Ugy-e? — szólt most a katolikus — tehát szerinted a ki gazdag az boldog is?”

„Természetes! — felelt amaz.”

„Pedig én a bibliában az ellenkezőt tudom neked bebizo-nyítani!”

„Ugyan hadd halljam!”

Hát az áll ott, hogy a dúsgazdag a ki bársonyban járt, az aranyban, örömben úszott, halála után a pokolba jutott, a szegény Lázár pedig ki dúsgazdag asztaláról a lehullott mor-zsalékokat kérte, mennyországba ment! — Nem igaz?”

„Ez ugyan igaz, felelt a protestáns, hanem . . .”

„Hanem ugy-e többre becsültök ti mégis egy marék aranyat, mint lelketek üdvösségét, mint az örök boldogságot? . . . Ezt nevezitek ti aztán boldogságnak? — csak legyen a tietek, mi soha sem irigyeljük azt tőletek!”

XIX.

(H o g y a g a z d a g s á g n e m b o l d o g s á g.) azt már régi bölcssek is tartották. Ime erre egy kis történet. Croesus lydiai király olyan gazdag volt, hogy még manap is fön van a hire. Ez a király a gazdagságba helyezte a boldogságot; elhi-teté magával, hogy nincs boldogabb ember a föld hátán nálánál, mivelhogy gazdagabb sínesen. Egy alkalommal magához hívatta Solont, hogy ettől a bölcs férfitől hallja, mennyire boldognak tarthatja ő magát. Kitérta tehát előtte kincses ládáit, megmu-tatta temérdek aranyát, gyémántját, szóval egész vagyonát; de Solon mind ennek láttára csak hallgatott. Hogyan? — szólítja meg a király — hát te nem is tudsz ennyi kincsen esudálkozni? gondolom, hogy elismered bennem a föld legboldogabb teremtmé-nyét? — „Ne gondold biz azt királyom, felelt a bölcs, mert én halála előtt senkit sem tartok boldognak!” — Hej! be okos ember volt ez: mintha csak tudta volna, a mit sok száz esztendővel később Jézus tanított, hogy „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de ha lelkének kárát vallja?”

XX.

(T a n u l j u n k t ő l e.) Midőn Stuart Mária, V. Jakab skót királynak leánya, gonosz fondorkodás által ellenségeinek ke-

zébe esve halálra ítéltetett, a szerencsétlen királyné csak azt az egyet kérte, hogy küldjenek hozzá gyóntató atyát. A mit a legnagyobb gonosztevőnek is megadnak, azt megtagadta ez ártatlan szenvedőtől Erzsébet, Angolország véreslelkű királynője, hanem küldött a helyett hozzá egy protestáns papot, hogy tagadtassa meg Máriával a katolika hitet. „Hitemet tagadjam meg? — szólt a rab királyné lelkesedéssel. — Nem! esküszöm a szent keresztre, hogy, ha hitem utolsó vizagsztalásától megosz-totok is, magától hitemtől meg nem foszthattok; de attól a vizagsztaló tudattól sem foszthattok meg, hogy a halál sem választ el azon egyháztól, mely az apostoli hitvallásban a „szen-tek egységét” vallja; melynek hívei a halál után is össze-köttetésben maradnak egymással; mely hitének reményével, szeretetének áldásaival mindnyáját összetartja; mely a közös áldozat malasztjaival elhunyt híveit is szívére öleli; melynek szeretetszövetségét a halál sem tudja széttepni . . .”

XXI.

(H o g y a n j o b b m e g h a l n i?) Melancthonról, Luther Márton egyik társáról olvassuk, hogy midőn halálos ágyán vívódott, édes anyja ily kérdést intézett a haldoklóhoz: Mit tanácsolsz hát fiam, megtagadjam-e én is a katolika hitet és áttérjek a ti új vallástokra? — „Soh! se tegye azt édes anyám — felelt a kinlódó — mert hiába, igaz az, hogy könnyebb ugyan mint protestáns élni, de sokkal könnyebb és édeesebb mint katolikus meghalni!” — — Igaza volt ezen szeren-csétlen embernek: míg jó erőben vagyunk, könnyű addig mondogatni, nincs Isten, minek a religió? minek a gyónás? éljünk, vigadjunk: hanem mikor az a kis harang megkondul, és azt mondják majd — ne tovább! adj számot sáfarkodásod-ról, mert tovább nem gazdálkodhatol! — akkor, akkor!

XXII.

(H a j d a n é s m o s t.) Ha forgatjuk a világ történetes könyveit, látjuk, mennyire sovárgott századon keresztül az em-beriség beteg szíve egy oly orvos után, a ki képes legyen az igazság utáni epedő forróságából kigyógyítani, egy oly tanító után, a ki megtanítsa a világot arra, a mire annyi száz tudós, bölcs nem tudott rájönni, noha egész életükön át szüntelen ab-ban fáradoztak — az igazságra, az Isten ismeretére, s a mi va-lódi rendeltetésünkre. Mert érezték, hogy kell egyszer mégis világosságnak jönni onnan fölülről, mely a szemeket föl-nyissa. Maga Sokrates, Görögország legnagyobb bölcsé, ki Jézus születése előtt mintegy ötszáz esztendővel élt, sokat gon-dolkozott, beszélt tanítványainak erről a jövendő világosságról. Ez a bölcs erősen hitte, hogy ember nem képes az emberiséget ama szörnyű sötétségből kivezetni, Istennel és igazi rendelteté-

sével megismertetni, hanem hogy erre magától Istentől kell egy küldöttnek jönnie . . .

„Legtanácsosabb — ugymond — a mit tehetünk, az, hogy türelemmel várakozzunk; mindenesetre várakoznunk kell, míg el nem jő, a ki minket Isten és emberek iránti kötelmeinkre megtanítson.“

„De mikor jön el azon idő — kérdé tőle egyik tanítványa, — és ki az, a ki erre nézve oktatónk lehessen? Nincs forróbb kívánságom, mint hogy ezen oktatót láthassam.“

„Az, a kiről szólnak — folytatá a tanító — gondját viseli ügyünknek. Szükséges, hogy azon sürü setéség, mely a te értelmi szemeidet takarja, szétszórassék, s te azontul élesebben fogod tudni a jót a rosztól megkülönböztetni; a mire most még nem vagy alkalmas.“

„Ha majd eljő a kit várunk — szól Alcibiades — oh mily szeretettel fogják őt az emberek hallgatni, mily engedelmességgel fogják szavát fogadni, mily örömmel, háladattal fogják követni!“

Igy éreztek, így epedtek az emberek haldan a jövőndő Megváltóért, így ismerték föl előre is, hogy annak pusztá embernél többnek kell lennie — onnan a világosság Atyjától lejönnie. És most? — Eljött, leszállt a földre, megtanítá az emberiséget mindenre, a mi után századokon át szíve hasztalan epedt, széttörte rablánczait, meghalt érte . . . és hogyan éreznek iránta? — Megtagadják Renannal, azt kiáltják a zsidókkal: fesszisd meg őt! — Bizony, bizony gonoszabbak vagyunk a haldani pogányoknál!

Nagy Antal.

A p r ó s á g o k.

(Persze, hogy persze.) Kemény-e ennek a moesárnak a feneké te fiú? Kérdé egy katona a juhászbojtárt, midőn egy tiszamelléki moesáron lovával át akart gázoltatni.

„Kemény hát!“ volt a rövid válasz.

A katona gázoltatni indul, de egyszerre szügyig merül lova az iszapba.

„Semmire való — rivala tápáskodó vitéz — azt mondtad, hogy kemény ennek a moesárnak a feneké?“

„Hász persze, hogy persze — válaszol a fiú — kemény is az, csakhogy nem érte még el az ur lovának a lába!“

(Boramara terabera Fera.) „Hogy hívnak kendet? kérdé egy hivatalnok a síroki palóczot.

„Boramara terabera Fera, megkövetem alássan“ szól a kérdett.

„Ej ilyen név az ö . . . nek se van“, morog a hivatalnok.

„Nem is annak a falamiájából kerültem én — jegyzé meg a palócz, — mer hát az én szép-anyám Bora, a nagy-anyám Mara, az anyám Tera, az apám Bera volt, engem pedig Ferának keresztelt a pelébánatos ur.“

(Kinek fáj a foga?) Két palócz állított be az egri patikába.

„Ugyan nem volna-e itt valami orvosság a fogfájás ellen?“ — kérdé az egyik a gyógyszer-árust.

„Van biz itt“ — szól a kérdett s a kérdezőnek orra alá erős szalmia-spiritust tartott, miből a szövegető jó nagyott szíva, erejétől hanyatt esett. Midőn felocsúdott, szívesen kérdé a gyógyszerész:

„No ugy-e barátom nem fáj már a foga?“

„Nem is nekem fáj a patyikás uram — felel könyezve a esalódott, — hanem Misa bának ehun.“

(Hova kell a kereszt?) Kemény esatákat vívtak a magyarok a francziákkal. — Midőn a béke megkötetett, egy magyarul beszélő franczia főtiszt látogatta meg egyik magyar tábornokot. Együtt nézegették, mily nagy sebhelyek vannak némely huszár arezán. Egy közhuszár ugyancsak megvagdalt areczal állott a sorban. A két főtiszt megállt előtte.

„Látja ön — szól a magyar tábornok — mily dicső sebhelyek vannak e vitézeken, nem jeles katonák-e ezek?“

„Igen — felel mosolyogva a franczia — de azok is megérdemlik a keresztet, kik ily sebeket vágta.“

„Már megkövetem alássan, — csak a fejük fölé lehet azoknak a keresztet rakni“ szól büszkén a közhuszár.

(Kontralőr.) Nini bion még kirugdalkák a szegény embert — morgott a baktai palócz, midőn türelmetlenül utasította el a kontralőr. Morgásának füles tanuja volt sógora, ki épen az ajtó előtt állott, s ki szintén ilyes fura sort ért máskor.

„Egy tapodó lépést se menjék ke többést oda Bera sógor, — mondja a morgolódónak — engem is majd megrugdalt az a kontralőr.“

(No hát visszahuzom.) Egy szolgabíró méltatlanságot követett el valamely módosabb palóczon. A megbántottból kitört az indulat, s midőn távozóban volt, félig hangosan morogta:

„Biz az én béresem is olyan goromba, akár uri személye.“ A szolgabíró azonban meghallotta. Utána megyen s keményen pattog, hogy huzza vissza szavait a palócz.

„No hát visszahuzom — felel megszeppenve az ember — ha már oly nagyon lelkire vette az ur; az én béresem nem oly goromba, mint a teims ur.“

(Spectabilis uram bátyám.) Bizony spectabilis (tekinetes) urambátyám — szóla egy pazarló uracska pénzváro areczal nagybátyájához — hogy ha ugy jár a világ, mint koldus fogok meghalni.

„Még az semmi expectábilis (várakozó) uramöcsém, hanem attól féltem, hogy mint koldus fog élni.“

(Mégfogytak biz azok.) „Hát hogy vannak az ókrók Estván gazda?“ kérdi az árendás a gulyástól.

„Bizony megfogytak azok, mióta az árendás urék eljöttek onnan“ volt az egyszerű felelet.

(Csak most veszem észre.) Együtt okoskodott két széki palócz a kereszében.

„No már csak azt szeretném én tudni, hallja kend — hogy mégis hogy lehet előre megmondani a napfogyatkozást.“

„Ugyan de fura egy ember kend — szólal meg a másik — hát iszen ott van a kalandáriomban.“

„Ni ni bion még én is csak most veszem észre magamat.“ Nyugszik meg társa feleletén a palócz — való szent igaza van sógor!“

A gazda teendői szeptember hóban.

A ház és udvar körül. A kamrákat, magtárakat, pincéket tisztogatni kell.

A vetőmag-eséplést folytatni kell.

A gabnakészleteket gyakran meg kell forgatni.

Sarjuhordással sietni kell.

Szüreti edényeket s gépeket ki kell javítani, s gondoskodni, hogy hordók dolgában szüretkor meg ne szoruljunk.

Ha a múlt hónapban nem történt, meg kell tétetni a próba-eséplést is.

Az elfogyasztott gyümölcsnek magvait folyvást össze kell gyűjteni.

Az istállóban. E hónap végén már meg lehet a lovaknál kezdeni a frisszénaétetést.

Az igás marhára a nehéz vetési munkálatok közben a takarmányozás, ápolás tekintetében gondot kell fordítani, — ha kevés vagy rossz a takarmány, egy kevés abrakkal kell erőre segíteni őket.

Ha száraz az időjárás a sarju-kaszálás után lehet a réteken is legeltetni a marhát, valamint a kimustrált juhokat is.

A két nyiretű juhok másodszor nyiratnak.

Sertéseket kell hizlalásra kiszemelni, és a hizóba állítani.

A mézszüretnek e hónapban van ideje.

A mezőn. A hidegebb tájakon a vetés még múlt hónap végén megkezdett, — e hónapban már mindenfelé meg kell azt kezdeni.

A vetőszántásra különösen ügyeljen a gazda, hogy az annak rendje módja szerint menjen végbe, s inkább kezdjük azt jóval előbb, semmint hogy az elkésés miatt el kelljen hamarodni a munkát legnagyobb veszteségünkre.

A boronálást pedig nem kell sajnálni, ha rögs a föld keresztibe tétetni meg, sőt ha száraz az őszt s minden igyekezetünk dacára sem tűhet ki kedvünkre a szántás, akkor elő kell venni a tövises hengert is, nehéz ugyan vele a munka, de bőven megfizeti a fáradságot.

Buza, rozs, őszi árpa vetés ideje.

Trágyahordáshoz, a vetőszántás alá, egész erővel hozzá kell látni ott, hol az eddig elmaradt.

Maglóher, és luezna-kaszálás a második hagyásból.

A tarlótörést is folytatni kell.

Az őszi tarlótörés is egyike azon munkáknak, melyeket mulaszthatlanabb teendői közé kell sorozni a gazdának, mert ha nem tekintenek is azt úgy, mint a föld kellő megmunkáltságának alapföltételét és sarkpontját, s tavaszi vetéseink sikerülésének legfőbb tényezőjét, és biztosítását; már csak azért is kiérdelemli a gazda főfigyelmét, mert egyedül általa vagyunk képesek az úgy is oly sokszor igen rövidke tavaszi munkaidőre kellőleg beosztani teendőnket, — tavaszi előlegezősképen — az őszi ugyanis sokszor egyéb gazdai teendőkre alkalmatlan időt — tarlótörésre használván fel.

E hónap végefelé a burgonya-szüret is kezdetét veszi, — és sok helyen a kukoriczatörés is.

Könnyű homokos földön a vetések behengerezését nem kell elmulasztani, — homokföldön legjobban lehet erre a gyűrűs hengert használni.

A réten. A sarjukaszálás, szárítás és baza takarítása a főmunka. A kaszállással nem kell késedelmeskedni, mert mi-

nél beljebb megyünk az időben, annál nehezebben szárad a fű, és ha rosszul szárad ki, könnyen megromlik a kazalban; azért is ily esetben rétegenként szalmát kell közé rakni.

Új rét-vetéseket lehet kezdeni.

A letakarított réteken a gyalulás is megkezdhető.

Új árkok, sánczok ásását is elő lehet venni, ha elegendő kézi erővel rendelkezhetünk.

A gyümölcsös kertben. A magiskolát fel ásni

A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatni.

E hónap végén a magvetést megkezdjük, — a nehezen esirázó magvakat mindig jobb őszzsel elvetni, mert így sokkal hamarabb kelnek ki.

Tavaszi ültetésekre a gödrök ásását meg lehet kezdeni az őszi ültetések alá pedig folytattassuk az ásást.

A fák töveit körül kell ásni.

Az őszi és téli gyümölcs legnagyobb része érett lévén gondosan fel kell azt gyűjteni, s száraz helyre elrakni. Elrakás előtt halomba kell rakatni minden gyümölcsöt és betakarni szálmával, vagy ponyvával, hogy kiizzadják magukat, ekkor egyenként tisztára kell törülgettetni, és úgy tenni el, így sokkal jobban és tovább elállanak.

A hiányzó karókat pótolassuk ki.

A konyhakertben. A veteménymagvak szedése, tisztogatása, s osztályozása körüli munkák képezik egyik főteendőjét a kertészgazdának.

Téli salátát, endiviát még lehet vetni, szint úgy káposztaféléket is.

A zellert megkapáltatni és szorgalmasan megöntöztetni. Telelő raktárakba, pincékbe hordatni kell homokot, — mohát és száraz levelet is kell gyűjteni.

Petrezselmet és spenátot lehet vetni.

A kiürült veteményes ágyakat ásassuk fel.

Trágyát hordassunk szét a táblákra.

Virágos káposztát — karfiolt — és üveg kalarábót szállítható ládába még lehet vettetni, — az augusztusban elvetetteket pedig a megürült dinnyeágyakba 2—3 hüvelyknyire egymástól, ültessük el.

A szőlőben. Ha eddig még nem történt volna, be kell végezni az utolsó kapálást.

A venyigék csonkítását — hegytördelést — és levelek ki-tördelését szintén folytatni kell.

A szaporítandó fajok czimtáblákkal megjegyztetnek.

Úgy szintén a rossz terméketlen tőkét is megjegyzeni, hogy helyökbe majdan újakat lehessen ültetni.

A szüreti edényeket, eszközöket és gépeket rendbe kell hozatni, és a hibákat kijavítani, a szükséges újakat pedig beszerezni.

Az erdőben. El kell készíteni a földet az őszi magvetés alá.

Nyírfamagot kell szedetni.

A lombtakarmány-gyűjtést e hónapban be kell végeztetni.

A makktermés felnézését s becslését e hónap végeig meg kell tenni.

A jövő téli vágást ha még eddig kijelölve nincs, ki kell jelölni.

Ültetések alá a gödröt el kell készíttetni.

Zs. N.

Mi újság?

(Legmagasb kegyajándék.) Ő es. ap. k. Felsége az insbrucki helytartóság elnökségéhez 2000 forintot méltóztatott küldeni a Dél-Tirolban lévő Fondo helység tűzkárosult lakosai részére.

(Pápai ajándék.) Linz városában rendkívüli az öröm, hogy ő Szentsége, a római pápa, szent Theophil tetemeit, melyek a római katakombákban a múlt század végén fedeztetek föl — Linznek ajándékozta. A drága küldemény Marseillen keresztül szept. 20-kán fog megérkezni s fényes szertartások között a esászárhelyi kápolnába elhelyeztetni.

(Gyász hír.) Ngos és ftdő Schmid Szörény, szent-Benedek-rendi áldozár, kir. tanácsos és a nm. m. kir. helytartótanácsnál tanulmányi előadó, fájdalmas sínlődés és a haldozlók szentségének ajtatos fölvétele után májtüdőlob következtében f. hó 1-én esteli 11 órakor szerény és munkás életének 61-ik, szerzetes fogadalmának 38-ik s áldozárságnak 36-ik évében jobblétre szenderült. Temetése f. hó 3-ikán délutáni 1/2 5 órakor ment végbe nagyszámu tisztelői s barátainak részvéte mellett. Hült tetemei a buda-vizivárosi közsírkertben tétettek örök nyugalomra. Az örök világosság fényeskedjék neki.

(Az országos gazdasági iskolát Keszthelyen) folyó évi október 1-jén fogják megnyitni.

(Aradról írják nekünk), hogy szent István napját az idén ott is a szokottnál nagyobb fényvel s rendkívül nagyszámu ájtatoskodók részvétele mellett a leglélekelőbb módon ülték meg. Az Aradon székelő összes katonai tisztikar, ideértve a nyugalmazottakat is, a váltótörvénszék, a megyei és városi hatóság, valamint a pénzügyigazgatóság hivatalnokai testületileg jelentek meg az egyházban. A sz. misét Sújánszky Eusztách plebános-helyettes fényes segédlet mellett végezte, a szent beszédet pedig P. Julius tartotta. Délután 2 órakor kezdődött a népnépszóval tartott éjfélig, hol csaknem az egész város jelen volt.

(Liszt Ferenc fogadtatása Esztergamban.) Liszt Ferenc m. hó 26-án a reggeli vonattal több egyházi férfit, aztán veje Bülow s leánya Bülowné, valamint Reményi Ede s Plotényi Nándor uraktól kísértetve ért a nánai állomásra, hol hg-primás kocsikkal várta s fogadta a kedves vendéget a hg-primás titkára, ft. Meszlényi Gyula pápai t. kamarás és t. Seiller K. főegyházi karnagy és zeneszerző ur. Ő emja a legkegyteljesebben mint egy nyájas jó atya fogadta a művész-vendégeket. Lisztet a számára kijelölt szobákban többször meglátogatta ő emja s mind szombaton mind vasárnap élvezettel gyönyörködött a zongora-herceg nagyszerű játékában. — Már szombaton délután felséges hangverseny hangjai tölték el a termeket, melyekben Liszt Ferencünk vala szállásolva. — Maga Liszt Ferenc a következő két legendát játszta el: a) Assisi szent Ferenc szentbeszéde a kismaradakhöz, b) Paulai sz. Ferenc a hullámokon járva. Aztán a pápai himnust adta elő Liszt Ferenc saját gyönyörű szerzeménye szerint. Reményi Ede is kétszer játszott, először egy magyar rhapsodiát Liszt Ferencztől, aztán két népdalt. Vasárnapon a basilicában maga ő emja pontificált. Reményi a sz. mise alatt felségesen játszott egy solót. Délben nagyszámu vendégkoszoru vette körül a hg-primás asztalt, s az igen kedélyes lakoma talpraesett áldomásokkal fűszerezve a legélvezetesbek közé tartozott.

(Félszázados hittudori ünnepély.) A „Népnevelők Kalauzá”-ban olvassuk: Múlt hó 27-én, mint székesegyházunk fölszentelése évfordulati napján ritka fényű ünnepélynek valánk szemtanúi. — Ugyanis a fényes segédlet mellett ő nmlga, kegyes püspökünk által tartott szent mise után a püspöki lakban a ft. káptalan, a pestvárosi papság s tek. Nagy József polgárnagy jelenlétében nyújtatták át a pesti királyi egyetem hittani karának küldöttei, tek. s ft. Laubheimer Ferencz dékán s tek. és ft. Dulánszky Nándor egyetemi hittanár urak által a kitűnő fényvel kiállított és meghozott hittudori oklevél ő nmlgának Girk György pécsi püspök urnak. — A díszes okmány átadását a fővezített dékán urnak igen szép latin beszéde előzte meg, melyben a kitüntetett félszázados nmlgu hittudornak érdemei meghatólag soroltattak elő. A többi között megemlített, miszerint ő nmlga már 1815-ben, tehát épen 50 év előtt nyerte el a hittudori babért, míg már 1832-ben a pesti egyetem hittani kara által bekebelezett tagnak választott meg. — A dékán ur által lelkesen elmondott beszéd után történt meg, szívből fakadt éljenek között, a kedves oklevél átadása, mire ő nmlga szíve áradozó örömben, velős és nagy igazságokat ki fejezett szavak nyilvánítása közben monda köszönetet a pesti magyar egyetemnek, ennek hittani kara s az oklevelet átnyújtó küldötteknek. — Délben szép számu vendégkoszoru jelenlétében mélt. Daróczy Zsigmond pápai praelatus és püspökkelyettes ur a ft. pécsi káptalan nevében üdvözlé ő nmlgát, mit tek. Laubhaimer urnak egy igen szép áldomása előzött meg, melyben kijelenté, miszerint évkönyveink szerint ő nmlga az első a pécsi püspökök sorában, a magyarhoni papság közül pedig jelenleg ő nmlga a bibornok-áldornagy és a kassai nmlgu püspök után a harmadik, ki ily félszázados hittudori oklevél által tiszteltetik meg.

(Adakozás.) Egy pesti napszámos a pestlipótvárosi templom építésére az 1865-iki első évharmadban megtakarított és átadott az „Idők Tanuja” szerkesztőségénél ezen jellegével: „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma!” 6 frtot o. értékben. Ha országunk annyi millió lakosa között találkoznék csak százezer, a ki így naponként 5 krt tenne félre Isten dicső ségére és közézelokra, mily hamar lehetne nagy czélokot elérni!

(A Margitszigetet), fővárosunk le gyönyörű ékességét veszély és pusztulás fenyegeti. Épen azon részén közeledik látható léptekkel a megsemmisüléshez, hol a legszebb faesoprotok állanak. — E sziget Pest felőli bal oldala több mint 100 öl hosszúságban és mintegy két öl szélesen a Duna hullámai és árja által annyira alá van mosva, hogy e szigettrész beomlása minden óran várható.

(Megnyugtató.) Az „E. T.” írja: Sokfelől halljuk beszélni, hogy a cholera közeledte földieinket is rémülésbe hozta. Pedig a félelem alaptalan, mert a cholera kiindulásakor rendesen nyugatnak, vagy szorosabban éjszak nyugatnak terjed, azért lepte el jelenleg Olaszországot; s valószínű, hogy Franciaországba is átmegy, de minket már háta mögött hagyott, mert még Triestben sem lított ki, s onnan hozzánk visszafelé kellene mennie, attól pedig egyelőre nincs mit félni. Egyébiránt a ki a cholérától oltalmazó rendszabályokat megtartja, biztosnak érezheti magát akárhol.